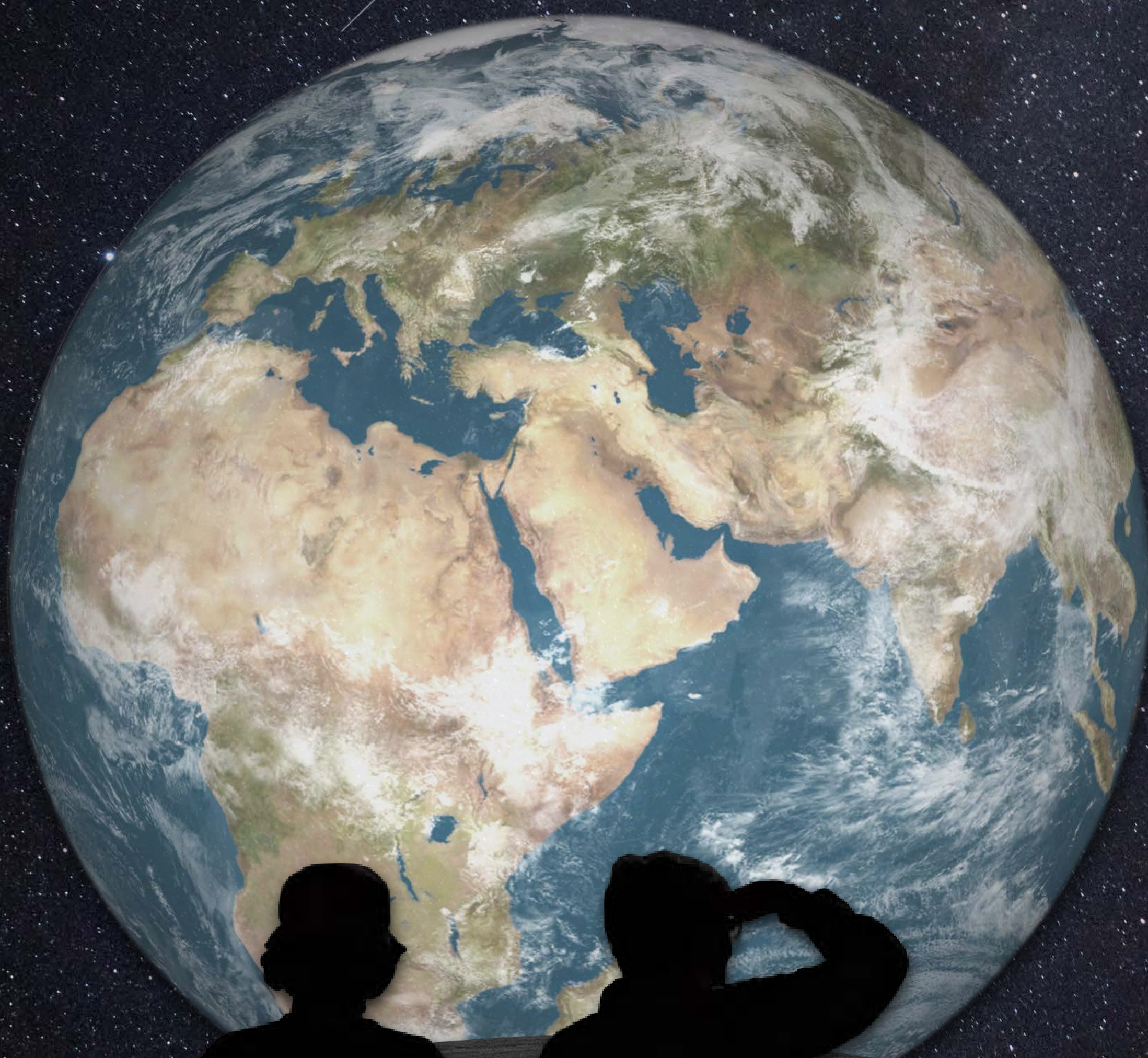

MaatschapWij

HOOPVOLLE VERGEZICHTEN

EEN BLIK OP DE TOEKOMST

INHOUDSOPGAVE

03

EEN UTOPIE WORDT WERKELIJKHEID

We zijn dichterbij dan je denkt

04

WAT ALS...

We alles anders doen

17

WELZIJN BOVEN WELVAART

Nú is het moment

23

EEN NIEUW VERHAAL

Word weer verliefd op de Aarde

30

GROND IS VAN IEDEREEN. EN VAN NIEMAND

Simpele gedachte, wereld van verschil

36

LEZEN, LUISTEREN EN KIJKEN

Ga verder dan vandaag

MaatschapWij vertelt verhalen van mensen die Nederland een stukje mooier maken door iets voor iemand anders te doen en samen te werken. We laten zien dat je nooit te klein bent om impact te maken en inspireren je in actie te komen.

maatschapwij.nu

EEN UTOPIE WORDT WERKELIJKHEID

WE ZIJN DICHTERBIJ DAN JE DENKT

De meeste dromen zijn bedrog. Maar sommige dromen zijn als je er goed over nadenkt niet zo onwerkelijk als ze in eerste instantie lijken. Bij MaatschapWij fantaseren we graag over een betere wereld, of concreter: een socialer, duurzamer en vitaler Nederland. En we zijn niet de enige, want om ons heen zien we steeds meer mensen - van vrijwilligers tot ondernemers - die zich dag en nacht inzetten voor een mooier Nederland.

Maar laten we eerlijk zijn: we willen toch allemaal een mooiere wereld? Een wereld zonder armoede, ongelijkheid, burn-outs en kaalgeplukt land. Een wereld mét gelijke kansen voor iedereen, met overvloed en welzijn, in plaats van schaarste en welvaart. Een groene wereld met gezonde steden waarin we verbondenheid voelen met mens, dier en natuur.

Een wereld om verliefd op te worden.

Klinkt dat als een utopie? Nu misschien. Maar dat hoeft het niet te blijven. In dit e-magazine nemen Damaris Matthijsen, Katherine Trebeck en Charles Eisenstein je mee naar hun ideale wereld. En laten ze zien dat de maatschappelijke verandering die de utopie werkelijkheid maakt minder ingewikkeld is dan je denkt. Met de ideeën, strategieën, plannen en tips uit dit e-magazine zetten we koers naar die nieuwe wereld.

WAT ALS...

WE ALLES ANDERS DOEN

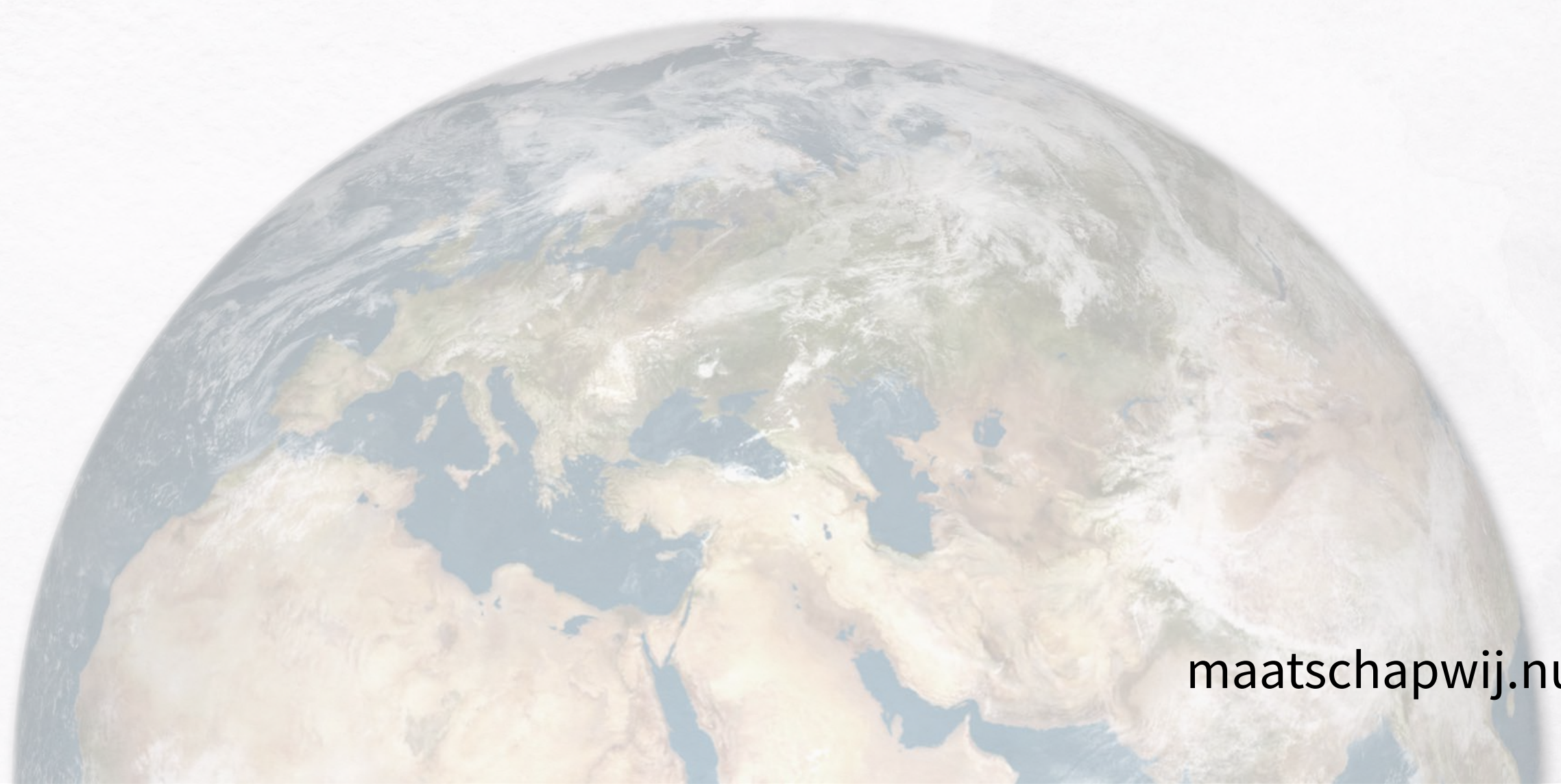

Vandaag is het 1 januari 2022. De dag van een nieuw begin. Nu nagenoeg de hele bevolking is ingeënt en het coronavirus onder controle is, hebben we ruimte om ons op andere dingen te focussen.

Het afgelopen jaar is het besef ingedaald dat we op een hele andere manier om moeten gaan met de Aarde, dieren en elkaar. Willen we op dezelfde voet doorgaan? Het klimaat, ecosystemen en de biodiversiteit naar de knoppen helpen? Ons voedsel blijven verbouwen op monoculturele wijze en dieren als gebruiksvoorwerp zien, waardoor ziektes als COVID-19 kunnen ontstaan? Het antwoord op deze vragen was: Nee. We willen het anders gaan doen.

En daar bleef het niet bij. We zagen dat veel fenomenen in onze samenleving toe zijn aan een update. Geïnstitutionaliseerd racisme tolereren we niet meer. We zijn klaar met het idee van schaarste dat ons zo in de ban hield. We willen dat niemand zich nog zorgen hoeft te maken om geld. Burn-outs, stress, eenzaamheid en alle andere psychologische klachten hebben we geïdentificeerd als een groter maatschappelijk probleem dat aandacht nodig heeft. En we zien dat we de natuur naar de stad moeten halen om nog een fijn leven te kunnen leiden in de stad.

Sociale ondernemingen, burgers gemeenten, de regering en het bedrijfsleven hebben maandenlang gewerkt aan de blauwdruk voor de toekomst. Vandaag - op 1 januari 2022 - wordt dit overkoepelende plan uitgevoerd. Om zo stapje voor stapje dichterbij een sociale, duurzame en vitale samenleving te komen.

Van welvaart naar welzijn

Het eerste dat op de planning staat is een *boost* geven aan de shift van **welvaart naar welzijn** en het bruto binnenlands product (bbp) in de prullenbak te deponeren. Het bbp is een van de meest gebruikte cijfers ter wereld, waarvan we denken enorm veel af te kunnen leiden. Maar feitelijk is het niets anders dan een eenzijdig en vertekenend getal dat absoluut niet geschikt is als maatstaf voor maatschappelijk succes. Al in 1968 zei senator Robert Kennedy daarover het volgende:

“Het bruto binnenlands product omvat luchtvervuiling en reclame voor sigaretten en de ambulances die op de snelwegen verkeersslachtoffers weghalen. Het rekent de speciale sloten voor onze deuren mee en ook de gevangenissen voor de mensen die ze stukmaken. Het bruto binnenlands product omvat de vernietiging van de cederwouden en het verlies van natuurlijke schoonheid (...). Het neemt toe met de productie van napalm en raketten en kernkoppen. Maar het houdt geen rekening met de gezondheid van onze gezinnen, de kwaliteit van het onderwijs of het genoegen dat we aan spelen beleven. (...) Het telt niet de schoonheid van onze poëzie mee of de kracht van onze huwelijken, noch de intelligentie van het publieke debat of de integriteit van ambtenaren (...). Het meet kortom alles, behalve dat wat het leven de moeite waard maakt.”

Of in de woorden van Rutger Bregman:

“De held van het bbp is een gokverslaafde kankerpatiënt die net is beroofd, door een dure scheiding gaat en volledig op hol slaat tijdens de zomersolden. Heel wat activiteiten voegen geen waarde, maar vetzucht toe aan de samenleving.”

In januari 2022 gaat de knop om en meten we wél wat het leven de moeite waard maakt. Met een focus op het bruto nationaal geluk richt de Nederlandse overheid zich op welzijn in plaats van welvaart. Wat we dan meten? Dat zijn de zes variabelen (1) lange levensverwachting, (2) voldoende sociale ondersteuning, (3) onderlinge vrijgevigheid, (4) vrijheid in het maken van levenskeuzes, (5) weinig corruptie en (6) een hoog bruto binnenlands product. Het hele beleid en de hele begroting van ons land wordt hier op gebaseerd.

Weg met cijfers

Om het onderwijs opnieuw vorm te geven is een speciale denktank in het leven geroepen. Het advies? Structurele verandering. Leraren worden coaches en kinderen mogen zelf aangeven wat ze willen leren. Doordat zij vanuit hun eigen motivatie aan de slag gaan, doen ze geen dingen waar ze geen zin in hebben en leren ze beter bij zichzelf te blijven. En zoals we allemaal weten is dat een belangrijke eigenschap om een burn-out in de toekomst te voorkomen. Een ander belangrijk element is dat als kinderen even geen puf of te weinig energie hebben, zij een rustdag mogen nemen. *Selfcare* wordt op deze manier al op jonge leeftijd gepromoot.

‘Cijfers zijn overbodig’, stelt de denktank bovendien. Veel mensen denken dat cijfers kinderen motiveren om beter te worden en boven zichzelf uit te stijgen. Maar het tegenovergestelde blijkt het geval: het is juist demotiverend om jezelf steeds met anderen te moeten vergelijken. Wat wél motiveert is doen wat je echt leuk vindt en wat bij je past. Daar zijn geen cijfers voor nodig. Kinderen krijgen vanaf vandaag daarom les in falen. Zodat ze leren dat er eigenlijk geen fout of goed is. Er is alleen leren.

Lokale voeding

Dan hebben we nog het **klimaatprobleem**, moeten we serieus aan de slag met biodiversiteit én is de relatie tussen mens, dier en natuur toe aan een update. Om met één klap meerdere vliegen te slaan, besluit het kabinet vol in te zetten op lokale en duurzame voedselproductie. Want hoe lokaler onze voedselproductie, hoe minder monoculturen en bio-industrie, hoe minder CO2 uitstoot en ontbossing en hoe meer biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, dierenwelzijn en bewuste consumenten.

Om te beginnen wordt vandaag, op 1 januari 2022, een nieuw Ministerie van Duurzaam en Lokaal Voedsel aangesteld. Het doel: ervoor zorgen dat in 2030 minimaal 80 procent van ons voedsel op een duurzame en lokale manier wordt geproduceerd. Ook verlaagt de regering de btw op lokale groenten en fruit van negen naar nul procent, om mensen te stimuleren lokaal te kopen. En overal in het land worden pilots gelanceerd om te onderzoeken hoe we **true cost pricing** zo snel mogelijk op al het voedsel kunnen invoeren.

Maar dat is nog niet alles. Alle Nederlanders die op een duurzame wijze lokaal voedsel produceren, ontvangen een eenmalige subsidie om hun bedrijf op te starten. Supermarkten, restaurants en cateraars die volledig lokaal zijn krijgen belastingkorting. Gemeenten worden aangespoord om braakliggende stukken grond om te toveren tot **voedselbossen** en in iedere straat een **wormenhotel** neer te zetten. En alle voedselbanken gaan aan de slag met het aanleggen van een serieuze moestuin. Ook komen er in grote steden kennisinstituten waar burgers gratis cursussen kunnen volgen over onderwerpen als permacultuur én krijgt elke school een schooltuintje.

En *last but not least*: alle reguliere boeren worden geholpen om over te stappen naar natuurinclusieve landbouw voor de lokale markt. Eindelijk wordt hen niet langer alleen verteld dat ze duurzamer moeten worden, maar krijgen ze ook financiële, praktische en mentale steun om de overstap te kunnen maken.

Groene steden

Vanaf vandaag vergroenen de steden massaal. Bomen, struiken, grassen, varens, eetbare planten, niet-eetbare planten. We gaan tegeltjes liften, balkons volgooien met gewassen, parkeerterreinen vergroenen en hele muren aan de binnen- en buitenkant bekleden met mos. Industrierterreinen zijn altijd van die lusteloze plekken. Nu gaan we daar parken van maken met tussendoor af en toe een gebouw. En al die platte daken zijn echt heel functioneel voor een combinatie van zonnepanelen en begroeiing.

Vaders en moeders, jongeren en ouderen; werkelijk iedereen is samen aan de slag gegaan. In de meeste buurten wordt een week na de bekendmaking van de blauwdruk voor de toekomst een straatfeest georganiseerd om gezamenlijk een plan op te stellen voor de wijk. Veel mensen gaan deze zomer zelfs niet op vakantie om hun vrije weken te besteden aan het omtoveren van anonieme grijze gebieden tot bruisende groene gemeenschappen.

Drie jaar later

Het werkt echt als een tierelier. Mensen hebben hun *bullshit job* opgezegd en zijn iets gaan doen wat er voor hen echt toe doet. Zo is een groep werknemers van de Belastingdienst gekapt met hun negen-tot-vijf baan en zijn ze een campagne begonnen voor de gelijkheid van alle rassen en geslachten. Ze trekken langs scholen en gaan in gesprek met leerlingen over deze kwesties. "Echt wonderbaarlijk wat er dan gebeurt", zeggen ze hierover. "Je ziet de inzichten binnenstromen en de oude aannames wegvloeien bij die kinderen." Ze zijn tevreden en dragen bij aan de samenleving.

Overal in Nederland slaan boeren meer CO₂ op in hun gezonde bodem dan dat ze uitstoten, waardoor ze klimaat-positief zijn. Eigenlijk is er geen duidelijke grens meer tussen platteland, boerderijen, natuur en steden. Alles is in elkaar verweven. Van dakgoten vol kruiden en drijvende boerderijen op rivieren tot fruitbomen middenin het centrum; overal waar je kijkt in de stad, is wel iets eetbaars te vinden. Kelders worden gebruikt om champignons te kweken en op bijna

alle grote supermarkten zijn boerderijen gevestigd. Veel gemeenten hebben van oude kantoorpanden *indoor farms* gemaakt. Verlepte bossen zijn omgetoverd tot **regeneratieve voedselbossen vol kippen**. Flora en fauna keren terug naar de stad.

De gezichten van mensen veranderen mee: rustiger, vrolijker en energieker. Groen zorgt voor een laagje rust over de steden. We tolereren het niet meer om 's ochtends vroeg tussen de uitlaatgassen naar werk te haasten, de hele dag te werken, 's avonds uitgeteld in de supermarkt wat eten bij elkaar te scharrelen om dat vervolgens voor de televisie naar binnen te harken. Groen ontspant en we genieten vaker van onze omgeving. We gaan vaker lopend of fietsend naar werk en gebruiken de auto nauwelijks. Alle straten zijn fietsstraten. En we fietsen elkaar niet meer voorbij als dwazen, maar maken spontaan een praatje op straat.

De mentaliteit is in de afgelopen drie jaar getransformeerd. Je ziet het op straat, in het openbaar vervoer, in de supermarkt, op het terras, overal. De concurrentie en argwaan is getemperd. We zien de ander niet meer als een potentiële vijand van onze veiligheid en financiële zekerheid. Ons hele financiële systeem was gebaseerd op schaarste. Nu komen we erachter dat die schaarste helemaal niet bestaat. Er is een overvloed aan alles. Aan tijd, energie, geld en middelen om te voorzien in onze basisbehoeften en de dingen te doen die we leuk vinden. Nu we geen geldzorgen meer hebben, hebben we de vrijheid om te doen wat we willen, om vanuit ons hart te gaan leven, samen met de wereld. En daardoor gaan mensen geven, in plaats van nemen. Ze geven tijd en energie aan ouderen, familieleden, vrienden, hulpbehoevenden, beschermde natuurgebieden en dieren.

De burn-out-cijfers en psychische klachten (zoals angststoornissen, depressies en eenzaamheid) zijn hierdoor enorm gedaald. We waren altijd op zoek naar bestaansrecht. Nu voelen we dat ons bestaansrecht niet afhankelijk is van wat we doen of wie we proberen te zijn. We zijn niet meer bezig met concurreren, presteren en controleren. We zijn gewoon aan het leven op deze planeet en dat is goed genoeg.

1 juni 2030

Eén ding is zeker; niemand wil ooit nog terug. We hebben het doel van tachtig procent lokale en duurzame voedselproductie al bijna gehaald. De CO2 uitstoot is hierdoor met tweederde afgenomen. Dit komt niet alleen doordat de landbouw vrijwel volledig klimaat-positief is geworden én we geen voedsel meer importeren uit verre oorden, maar ook omdat er in steden een stuk minder wordt uitgestoten. De circulaire economie is daar volledig op gang gekomen. Zo wordt afvalwater van de stad gezuiverd om groenten en fruit van irrigatie te voorzien en wordt restwarmte van boerderijen op een slimme manier hergebruikt om huishoudens te verwarmen. Ook hebben grote uitstoters als Tata Steel door de grootschalige transitie het licht gezien. Ze zijn overgestapt op waterstof en maken niet langer nieuw staal, maar maken van oud staal nieuwe grondstoffen.

Als je nu naar buiten kijkt vanuit een stadse woning, zie je een oase van groen. Het is niet alleen gebleven bij het planten van groen. Alle bussen rijden nu op elektriciteit gewonnen door zonnepanelen en windmolens. Alle huizen zijn van het gas af, extra goed geïsoleerd en hebben een warmtepomp. Mensen gaan ook anders om met hun afval. Steeds meer stedelingen hebben een eigen moestuintje op hun balkon of platte dak. En omdat ze dat vruchtbaar willen houden, composteren ze hun groene afval zelf. Veel mensen hebben zelfs een composttoilet. Niemand gebruikt meer wegwerpplastic en alle overige verpakkingen worden ook zoveel mogelijk vermeden. Daarom neemt iedereen nu zijn **eigen glazen potten** mee naar de winkel. Gewoon uit silo's rijst gieten in je pot werkt namelijk prima. Bovendien zorgt het voor een stuk minder afval én CO2 uitstoot.

En de mensen? Die zijn gelukkiger en gezonder dan ooit. De hernieuwde connectie met voedsel heeft voor een sterkere band met de natuur, anderen en onszelf gezorgd. We voelen ons minder opgejaagd, koken meer, zijn veel buiten en kennen onze burens van de lokale moestuin. Ook op andere gebieden zijn we bewuster geworden. Want we verspillen bijna geen voedsel meer, maar we zijn ook meer plantaardig gaan eten, delen met elkaar wat we nodig hebben en kopen minder spullen.

En de Nederlandse overheid? Die is trots op wat er is bereikt. De **verdeeldheid binnen de politiek** is afgenomen. Politici van over het hele spectrum hebben gezien wat samenwerken kan opleveren, en doen dit dus ook een stuk meer. In plaats van elkaar af te branden, richten ze zich nu gezamenlijk op de lange termijn. Zodat een groene, duurzame, gelijke en eerlijke samenleving echt werkelijkheid wordt.

Wat is er veel veranderd de afgelopen jaren. Mensen die tegen een depressie aan zaten te hikken zijn opgebloeid, steden zijn verbeterd en de relatie tussen mens en natuur is hersteld. We voelen allemaal zoveel meer verbinding met elkaar. En wat hadden we daar behoefte aan! Mensen geven steeds meer onvoorwaardelijk aan elkaar. Van aandacht en liefde tot hele maaltijden en meubilair. De mensheid is niet slecht of zelfingenomen, zo blijkt. Zij is zorgzaam en liefdevol, zodra je haar de juiste voorwaarden geeft.

THE MOST
RELIABLE WAY
TO PREDICT THE
FUTURE IS TO
CREATE IT

- Abraham Lincoln

WELZIJN BOVEN

WELVAART

NÚ IS HET MOMENT

Het huidige door groei geobsedeerde economische systeem wordt steeds gevaarlijker voor zowel mens als planeet. Gelukkig is er een alternatief. Katherine Trebeck vertelt ons alles over de Welzijnseconomie.

Ooit zorgde groei van het bruto nationaal product in een land daadwerkelijk voor sociale vooruitgang. Na de Tweede Wereldoorlog werd groei geïnvesteerd in collectieve instituties zoals de gezondheidszorg en het onderwijs. Belastingen waren progressief en welvaart kwam ten gunste van de mensen die het echt nodig hadden.

Helaas duurde deze zogenaamde 'Gouden Eeuw van het Kapitalisme' niet lang. Binnen enkele decennia slaagden we erin om een economisch systeem te creëren dat volledig in de ban is van de markt. "We hebben onze collectieve instituties uitgetrokken, belastingtarieven zijn gedaald voor de allerrijksten en wetenschappers waarschuwen ons steeds luidruchtiger voor ecologische rampspoed", legt schrijver en welzijnseconoom **Katherine Trebeck** uit. "Waar vroeger economische groei automatisch tot vooruitgang leidde, is het tegenwoordig een bedreiging voor onze kwaliteit van leven."

Foto: Robert Ormerod

Trebeck geeft een voorbeeld: “Als je door een **bnp-bril** naar de wereld kijkt, wat zie je dan? Dan zie je landen met een hoog bnp die er niet in slagen om de primaire behoeftes van hun burgers te vervullen. Kijk naar de Verenigde Staten; daar leven mensen steeds ongezonder en daalt de levensverwachting. En in het Verenigd Koninkrijk zijn elk jaar meer mensen afhankelijk van de voedselbank.”

PERVERSE PRIKKEL

Naast deze kloof tussen groei en welzijn, zit het bnp vol perverse prikkels. “Wanneer mensen in hun gemeenschap een veilig, gezond en gelukkig leven leiden, zie je dit niet terug in het bnp, omdat ze daar niks voor hoeven te consumeren”, vertelt Katherine. “Terwijl je het wél terugziet als mensen in het ziekenhuis terechtkomen, hun auto in de prak rijden of schade hebben aan hun huis na een hevige storm. Gaat er iets kapot, dan moeten mensen geld uitgeven, hetgeen wordt meegenomen in het bnp. Bnp belooft ons dus wanneer dingen fout gaan.”

“We moeten beseffen dat economische groei problemen niet oplost.”

EEN COMPLEET NIEUWE WERELD

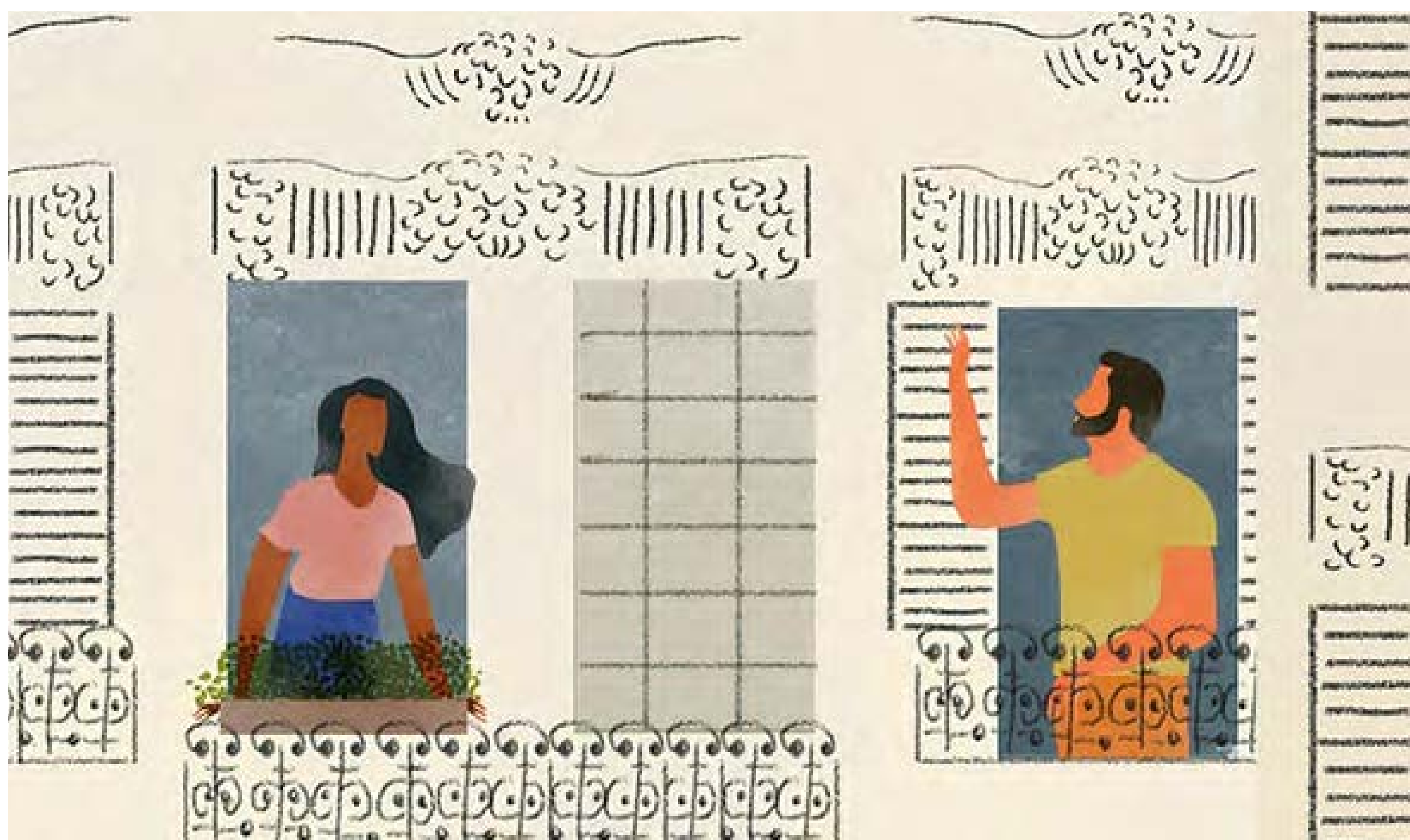
Het kan ook anders. Zodra we niet welvaart, maar welzijn centraal stellen in ons economisch systeem, verandert alles. Trebeck: “Mensen werken dan minder en hebben vaker betekenisvolle banen. Daarmee verdienen we genoeg om rond te kunnen komen. Steden veranderen mee en worden niet langer ontworpen voor auto's en consumptie, maar voor gemeenschappen. Bedrijven gebruiken hun commerciële succes om sociale en ecologische vooruitgang te creëren. Meer mensen gaan in woongroepen leven en naar hun werk wandelen omdat er meer stoepen komen. En dan regenereren we de natuurlijke wereld, in plaats van haar uit te putten.”

OP NAAR DE WELZIJNSECONOMIE

Om deze **nieuwe economie** te creëren, moet nog een heleboel gebeuren. “We hebben overheden nodig die focussen op de lange termijn en nieuwe maatstaven voor maatschappelijk succes creëren”, legt Trebeck uit. “Regeringen moeten de allerrijksten en vervuiling belasten in plaats van de individuele werknemer. En bedrijven aansporen om welzijn in plaats van welvaart voorop te stellen.”

“Door de verandering die je wilt zien te belichamen, inspireer je anderen én geef je jezelf het gevoel dat je nuttig bezig bent.”

Kortom: een Welzijnseconomie komt er alleen als we erin slagen om aan meerdere knoppen tegelijkertijd te draaien. Ondanks de complexiteit en grootte van deze uitdaging is Trebeck optimistisch over de toekomst. “Er is een groeiende beweging van mensen die zich verdiepen in nieuwe businessmodellen en revolutionaire projecten op poten zetten. Overal ter wereld ontstaan kleine bubbels van verandering. Dit zijn de pioniers die ons laten zien dat een alternatief systeem creëren nu al mogelijk is.”

Globale Gemeenschap

Om de impact van deze initiatieven te vergroten hebben Trebeck en haar collega's de **Wellbeing Economy Alliance** en de **Wellbeing Economy Governments Partnership** gelanceerd. Deze twee organisaties verenigen burgers, bedrijven en overheden die een verschil maken. "Ik vergelijk het altijd met stenen in een rivier; als ze van elkaar gescheiden zijn, kan het water van *business as usual* er gewoon langs stromen. Maar als we ze kunnen verbinden en op elkaar stapelen, kunnen we het tij keren."

WAT JIJ KUNT DOEN

Volgens Trebeck hoef je geen politicus of ondernemer te zijn om te kunnen bijdragen aan de groeiende golf van verandering. “We kunnen allemaal een collega, vriend of familielid aanmoedigen om zich af te vragen; is dit alles? Het moet toch beter kunnen? Internationale organisaties, onderwijsinstituten en politici hebben ons namelijk jarenlang verteld dat er geen alternatief is. Dus een van de krachtigste dingen die je kunt doen is elkaar het gevoel geven dat het wél kan.”

“Een van de krachtigste dingen die je kunt doen is elkaar het gevoel te geven dat het wél kan.”

Daarnaast kun je zowel politiek als economisch gezien stemmen op verandering. “Als mensen het geluk hebben dat ze **kunnen kiezen hoe ze hun geld uitgeven**, kun je nadenken over welk type bedrijf je wilt steunen. Een lokale onderneming of een *corporate*? Sociaal en ecologisch verantwoord, of niet?”, zegt Trebeck. “En natuurlijk kunnen we allemaal verandering eisen middels ons stemrecht. Motiveer politici met je keuze om het avontuur aan te gaan en de uitdagingen van dit moment serieus te nemen.”

VERTROUWEN

Trebeck zet zich vol overtuiging in voor de Welzijnseconomie. “Ik heb het geluk gehad dat ik naar de mooiste plekken ter wereld heb mogen reizen en de meest geweldige mensen heb kunnen ontmoeten. Hierdoor weet ik hoe bijzonder de natuurlijke wereld is én hoe fantastisch de mensheid kan zijn. Wanneer ik zie dat we dit allemaal op het spel zetten voor compleet nutteloze groei, ben ik des te gemotiveerder om de wereld een stukje beter te maken.”

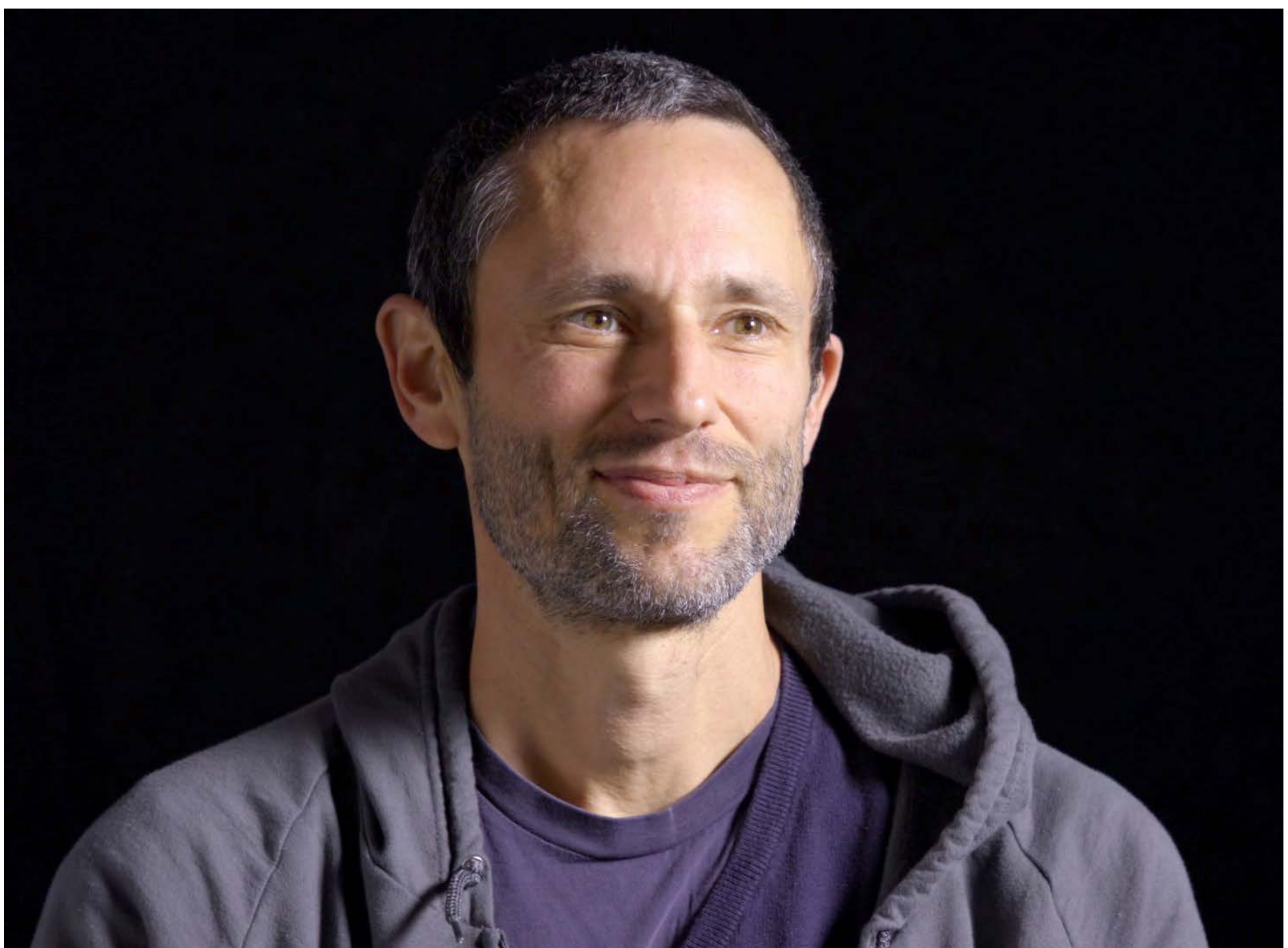
EEN NIEUW VERHAAL

WORD WEER VERLIEFD
OP DE AARDE

We proberen de Aarde te genezen door te kijken naar andere manieren van consumeren, nieuwe technologieën om CO2 uit de lucht te halen, alternatieve energievormen en nog veel meer. Top! “Maar de oplossing van het probleem ligt dieper”, zegt filosoof Charles Eisenstein. In plaats van geloven dat de mens op zichzelf staat, moeten we naar een verhaal van verbinding, liefde en begrip.

Charles Eisenstein is filosoof, spreker en schrijver. Na een periode van onrust en een gevoel dat er iets goed mis is in de wereld, vond Eisenstein een antwoord op zijn ongenoegens. Hij realiseerde zich dat de manier waarop we leven niet overeenkomt met onze natuurlijke staat van zijn. Nu reist hij de wereld over om zijn verhaal te vertellen. Op zijn evenementen vraagt hij alleen om een vrijwillige bijdrage en zijn boeken kun je online gratis lezen. Want geven maakt ons gelukkig, en dat kunnen we in onze samenleving wel wat meer gebruiken, vindt Eisenstein.

THE STORY OF SEPARATION

Volgens Eisenstein is *The Story of Separation* de blauwdruk van onze huidige samenleving. In dit verhaal speelt het individu de hoofdrol. De individuen zijn niet verbonden met elkaar, niet met de wereld om hen heen en niet met de dieren die daar ook in leven. En het welzijn van een individu hangt af van hoe hard iemand ervoor vecht. Want het idee is: 'hoe meer een ander heeft, hoe minder ik heb'. Mensen zijn dus in continue concurrentie met elkaar, dieren en de natuur. **Dit is het verhaal waar we de afgelopen decennia in hebben geleefd**, legt hij uit.

“We leven in dit verhaal, doordat we de wereld zien als een bundel van willekeurige natuurlijke krachten die los staan van onszelf en niets om ons geven”, verklaart Eisenstein. Als we zo naar de wereld kijken, is het logisch dat we denken dat we de natuur moeten domineren en overwinnen. Het is een beetje: óf de natuur grijpt ons óf wij pakken de natuur. Uit angst kiezen we voor dat laatste. “We zijn de wereld gaan zien als een ding in plaats van een levend wezen dat aandacht, respect en liefde verdient”, weet Eisenstein. “De ecologische crisis is daar het resultaat van.”

WE ZIJN VERSLAAFD

We zitten niet verstrikt in *The Story of Separation* omdat we het zo graag willen, maar omdat we verslaafd zijn aan consumeren en **fossiele brandstoffen**. Volgens Eisenstein vertonen we alle symptomen van een ware alcoholist: we weten dat we moeten stoppen, maar toch gaan we ermee door. We blijven consumeren, we blijven fossiele brandstoffen gebruiken. “Diersoorten sterven uit, bijenkolonies verdwijnen, bossen verbranden en het koraalrif krimpt. We weten dit. En niemand wil leven op een kale zieke Aarde, maar net als de alcoholverslaafde lijken we niet in staat iets te veranderen.”

Waarom niet? Om geen pijn, eenzaamheid en gebrek aan liefde te hoeven voelen, drinkt de alcoholist zijn onvervulde behoeftes weg. Volgens Eisenstein komt onze verslaving aan consumeren voort uit hetzelfde gemis. Door *The Story of Separation* blijven onze behoeften aan verbinding, liefde en begrip onvervuld. We blijven gescheiden wezens. Net als de alcoholverslaafde komen we niet van onze verslaving af zonder onze behoeftes te vervullen.

VAN VERSLAVING NAAR CRISIS

“Toen ik jong was, wisten we wie we waren en waarom we hier waren. In de jaren 80 wilden we naar de maan, de ruimte in en met de opgaande mars van de wetenschap een einde maken aan het menselijke lijden”, zegt Eisenstein. Maar die veroveringsdrang over de natuur heeft ons niet gebracht wat we wilden. We zijn niet onsterfelijk geworden en er zijn nog steeds ziektes. Wel zijn we verder weggedreven van de natuur en zien we het leven om ons heen vernietigd worden.

**“In de jaren 80 wilden we naar de maan,
de ruimte in en een einde maken aan het
menselijke lijden.”**

“Gelijktijdig voelen we binnenin onszelf ook iets afsterven. Net als de verslaafde voelen we depressie en eenzaamheid, zelfs als we in een groep zijn”, heeft Eisenstein gemerkt. “Die onrust gaan we nog meer voelen.” Volgens Eisenstein staan we aan de vooravond van een serie van verschillende crises. Deze crises vormen een mogelijk kantelmoment waarop we de keuze zullen moeten maken; gaan we zo door of gaan we veranderen? “Onze angst voor de crises heeft de kracht om tot actie te komen. We gaan immers ver om onszelf en onze geliefden te beschermen.”

TIJD VOOR EEN NIEUW VERHAAL

Om die onvervulde behoeftes te kunnen vervullen hebben we **een nieuw verhaal** nodig. Een verhaal waarin we verbonden zijn. “Want”, zegt Eisenstein, “wij zijn de relaties met mens, dier en natuur. Eigenlijk is het geen ‘nieuw’ verhaal. Het is een eeuwenoud verhaal over interdependentie, of inter-zijn. In dit verhaal ben je geen afgezonderd individu, maar ben je een verzameling van al jouw relaties. Een spiegel van de gehele wereld. Wat er met de wereld gebeurt, gebeurt er met jou. Niet alleen omdat je praktisch gezien afhankelijk bent van ecosystemen, maar omdat ze onderdeel van jou uitmaken. Als de Amazone sterft, sterft er iets in jou. Is er armoede in de wereld, dan ben jij arm. En als er geweld in de wereld is, ervaar jij de wereld als gewelddadig en voel je je er niet langer thuis.”

WE WILLEN ALLEMAAL HETZELFDE

Een verhaal van verbinding begint dus bij het zien dat je geen afgescheiden individu bent. Eisenstein: “Iemand anders wil hetzelfde als jij. We willen allemaal een mooiere wereld en iets betekenen dat voorbij jezelf gaat.” In *The Story of Separation* wijzen we naar de ander als *bad guy*.

In het klimaatdebat is de topman van Shell de vijand. In het nieuwe verhaal is de basis ‘begrip’. Hoe is het om de topman van Shell te zijn? Als ik in dezelfde omstandigheden zou zitten als die persoon, zou ik het dan anders doen? De topman van Shell is niet de slechte en ik de goede. Ik ben niet gescheiden van hem of haar, want ons land vaart nog steeds goed op de samenwerkingen en daar maak ik gebruik van.

“We willen allemaal een mooiere wereld en iets betekenen dat voorbij jezelf gaat.”

We moeten dus het netwerk leren kennen waarin wij verweven zitten. In dat netwerk kunnen we onszelf afvragen: hoe kunnen wij de omstandigheden veranderen? In dit geval: de omstandigheden die ervoor zorgen dat Shell blijft vervuilen én dat ik gebruik maak van de verdiensten van Shell.

HOOP VERTELT DE WAARHEID

Zo kunnen we de Aarde weer helen. Eisenstein heeft hoop: “We weten het niet meer en voelen dat wat normaal was niet meer klopt. *The Story of Separation* is niet meer bevredigend. En daarin ligt de mogelijkheid een nieuwe wereld te bouwen.” Als je bang bent om het oude verhaal los te laten, vraag jezelf dan af: waarom ben ik gehecht aan een verhaal over de wereld dat tot wanhoop leidt? Eisenstein: “Ik zou je willen vragen om tenminste te overwegen dat hoop de waarheid vertelt. Dat een mooiere wereld mogelijk is.”

HET OUDE VERHAAL LOSLATEN

Maar hoe gaan we van het verhaal van afgescheiden wezens naar een verhaal naar verbinding, liefde en begrip? “Word weer verliefd op de Aarde,” is het antwoord van Eisenstein. “Wij als mensen hebben de taak om ervoor te zorgen dat de planeet kan helen.” Dat is allemaal leuk en aardig zul je denken, maar; hoe? Met deze praktische tips kan jij in 2021 aan de slag!

- Ga naar buiten! Planten, dieren, aarde en water hebben een krachtige therapeutische werking. Aandoeningen als ADHD, depressie en verschillende angsten verminderen of verdwijnen zelfs **wanneer iemand regelmatig de natuur in duikt**. Vitamine G noemt **Lodewijk Hoekstra** dat.
- Polarisatie gaat de planeet niet redden. Begrip en **medemenselijkheid** wel. Dus: op naar een compassievolle samenleving!
- Pak het plastic-probleem aan! Met **deze 10 alternatieven** draag jij daar aan bij.
- De wereld moet hoognodig herbebost worden. In dit artikel lees je **hoe je bomen kan planten vanuit je luie stoel**.
- We willen niet op een dorre onvruchtbare Aarde leven. Dus: **stimuleer de biodiversiteit!**
- Ons water kan schoner. **Li An Phoa laat zien hoe**.
- Zorg voor een goede productie van voedsel! **Bodemzicht** en **ReNature** stoppen met het domineren van de natuur en leren ons hoe we met haar kunnen samenwerken.
- **Eet biologisch!**
- Voor overheden: Zet **ecologische genezing** bovenaan de agenda. Laat de gemeenschap mee profiteren van winsten die behaald worden uit natuurlijke hulpbronnen. Zorg dat de vervuiler betaalt.

GROND IS VAN IEDEREEN. EN VAN NIEMAND

SIMPELE GEDACHTE,
WERELD VAN VERSCHIL

Vrijwel alle grond is in bezit van particulieren, bedrijven of overheden en wordt via de markt verhandeld. Maar wat zou er gebeuren als alle vierkante meters weer in handen van gemeenschappen zouden komen? Volgens Damaris Matthijsen is het dé manier om de kloof tussen arm en rijk te dichten en de Aarde leefbaar te houden.

Niet arbeid, maar het bezit van collectieve goederen zoals grond en kapitaal leveren tegenwoordig de snelste groei van vermogen op. Doordat een steeds kleinere groep een steeds groter deel van deze middelen bezit, neemt niet alleen de welvaarts kloof rap toe, maar ook het verschil in maatschappelijke invloed. Wie een stuk grond bezit, mag (binnen de gestelde kaders) immers bepalen wat ermee gebeurt.

Doordat grond onderdeel is van het economisch systeem, verhandeld wordt en een speculatieobject is geworden, zetten grondbezitters en speculanten het steeds vaker in om van veel geld nóg meer geld te maken. Hierdoor valt de keuze meestal eerder op een duur appartementencomplex of een snelweg dan op sociale huurwoningen of een **regeneratieve boerderij**. Die leveren op korte termijn nu eenmaal een stuk minder financieel rendement op.

GROND UIT DE HANDEL

Volgens **Damaris Matthijsen** is er maar één oplossing voor dit probleem: grond vrijmaken uit de economie en weer teruggeven aan gemeenschappen. Want grond – zo stelt ze – is net zoals water en frisse lucht een gemeenschappelijk goed waar iedereen toegang tot zou moeten hebben én waar iedereen over zou moeten kunnen meebeslissen. Iedere vierkante meter kunnen we immers maar één keer gebruiken. En wat we met die vierkante meters doen, heeft grote gevolgen voor het type samenleving dat we voor huidige en toekomstige generaties creëren. “Daar gaan we met z’n allen over”, vindt Matthijsen.

RADICALE TRANSFORMATIE

Om een mens- en Aarde-waardige maatschappij te creëren die vrij, gelijk en vol verbinding is, zet Matthijsen zich met **Economy Transformers** in voor een radicale herziening van het economische systeem. “Het is onze missie om de productiemiddelen grond, arbeid en kapitaal vrij te maken uit de economie. Zodra grond en kapitaal niet langer ingezet kunnen worden als speculatiemiddel – en de financiële druk er daarmee vanaf is – ontstaat er namelijk weer ruimte voor de vraag: ‘Hoe kunnen we het beste voor dit stukje Aarde zorgen en waar hebben we als gemeenschap nu écht behoefte aan?’”

TOEWIJZINGSVRAAGSTUK

Zodra een stuk grond uit de economie is vrijgemaakt en weer in handen is van gemeenschappen, begint het toewijzingsproces. Hoe bepaal je gezamenlijk op een vrije doch gelijke manier wat je vervolgens met dat stuk grond gaat doen? Volgens Matthijsen is het bewustzijn dat we allemaal mede-eigenaar van de Aarde zijn en dat de Aarde tegelijkertijd van zichzelf is, daarbij essentieel. “Aan de ene

kant moet de Aarde in onze materiële behoeftes voorzien: iedereen moet immers verzorgd worden door die ene Aarde. We zijn daardoor dus allemaal mede-eigenaar van de planeet. Tegelijkertijd is de Aarde van zichzelf en dus van niemand.”

“De Aarde is van zichzelf en dus van niemand.”

Ondanks dat er allerlei fiscale en juridische haken en ogen aanzitten, is Matthijsen samen met haar collega's bij **Community Land Trust** vastbesloten om ervoor te zorgen dat minstens tien procent van de Nederlandse grond van de markt gehaald wordt. “Het is dé manier om ervoor te zorgen dat lange termijn duurzaamheid in sociale, ecologische en economische zin centraal komen te staan.”

DEELGENOOTSCAP

Om te organiseren vanuit vertrouwen en liefde moeten we omdenken. Als je grond echt anders in eigenaarschap wilt nemen, zullen ook onze organisatiestructuren moeten veranderen. Matthijsen heeft daar vanuit Economy Transformers in samenwerking met het Veerhuis het DeelGenootschap voor ontwikkeld. Matthijsen: “Een DeelGenootschap is een volledig platte organisatievorm die gebaseerd is op liefde en vertrouwen: op de principes vrij, gelijk en samen.”

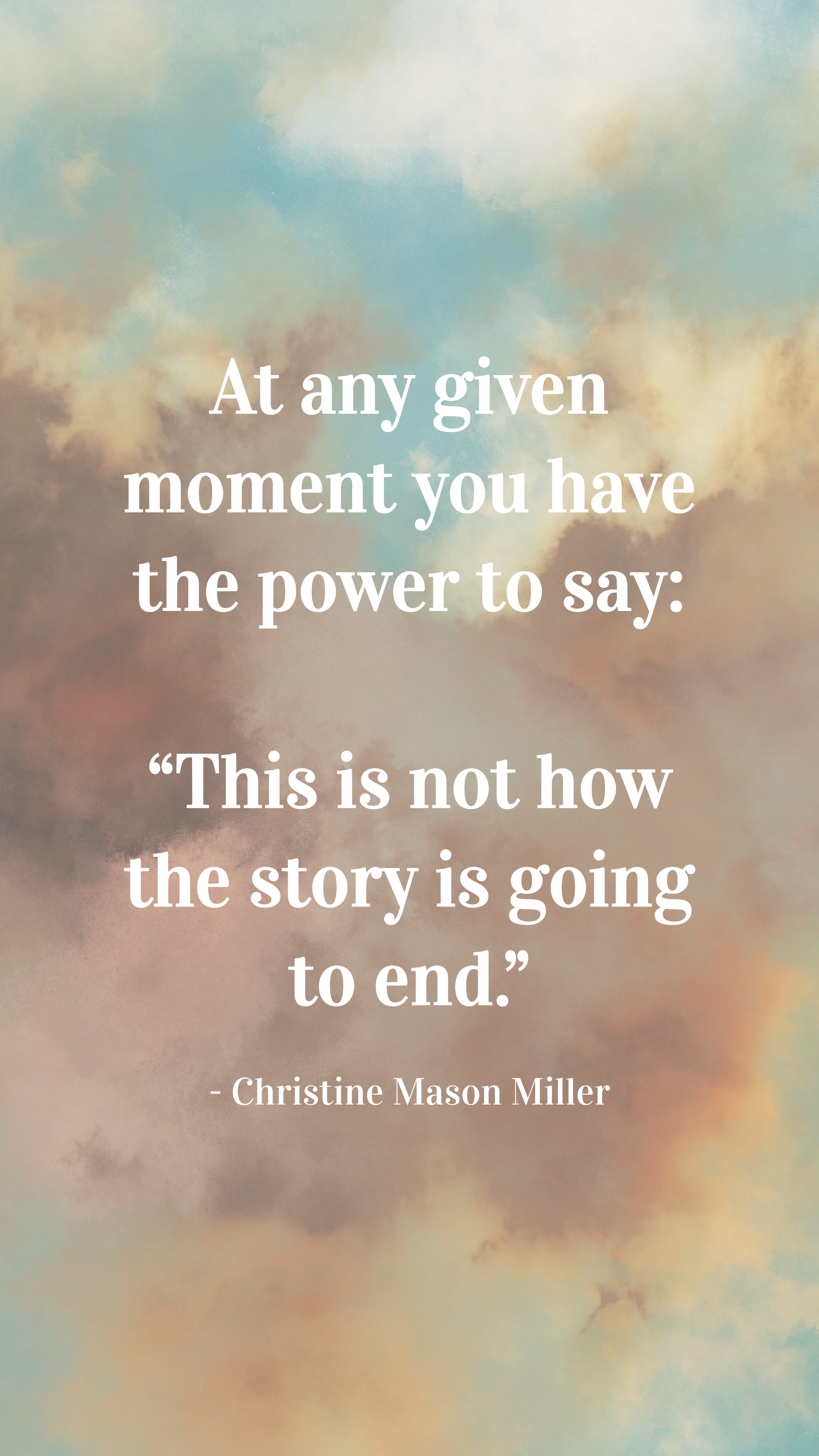
HOE HET WERKT

Aangezien je in Nederland voor iedere organisatie een rekeningnummer en juridische structuur nodig hebt, is dat bij een DeelGenootschap ook het geval. Deze juridische vorm is de brug naar de bestaande realiteit. Het bestuur van een DeelGenootschap tekent er echter voor dat zij de verantwoordelijkheid (en daarmee ook de aansprakelijkheid en zeggenschap) overdragen aan de deelgenoten én dat ze zich niet zullen bemoeien met de ontwikkeling van het DeelGenootschap.

De structuur van het DeelGenootschap is gebaseerd op een cirkel: aangewezen leiders zijn er niet. Als groep heb je een gedeelde identiteit: dat is het startpunt waar iedereen op aanhaakt. Vervolgens mag iedereen op basis van zijn capaciteiten, passies en interesses zelf bepalen wat eenieder inbrengt. Alle deelgenoten hebben initiatiefrecht op basis van raadpleging. Dit betekent dat als je iets wil ondernemen, je de andere deelgenoten om advies moet vragen, maar dat je altijd het recht behoudt om je idee uit te voeren – ook als de rest van de groep het er niet mee eens is.

DENK EN HANDEL VANUIT VERTROUWEN

Volgens Matthijsen zouden we ons niet alleen binnen organisaties, maar ook in het dagelijks leven veel meer moeten laten leiden door dit gedachtegoed. “In iedere keuze die je maakt heb je twee opties: of je handelt vanuit angst en controle, of vanuit liefde en vertrouwen. Elke keer dat we vanuit angst en controle handelen, is het meer van hetzelfde. Als we een wereld willen creëren die recht doet aan mens én planeet, dan moet het fundamenteel over een andere boeg. Daar blijf ik me de rest van mijn leven voor inzetten.”

At any given
moment you have
the power to say:

“This is not how
the story is going
to end.”

- Christine Mason Miller

LEZEN, LUISTEREN EN KIJKEN

GA VERDER DAN VANDAAG

We willen en we kunnen anders verder. Wil je meer weten over het nieuwe verhaal? Benieuwd hoe de wereld eruit kan zien? Deze boeken, podcasts en documentaires bieden perspectief.

LEZEN

Grootste levensvraag

Tom Rath

De belangrijkste vraag die je jezelf volgens schrijver Tom Rath kunt stellen is ‘Wat doe ik voor anderen?’. In zijn boek ‘Grootste levensvraag’ daagt hij ons uit om daarover na te denken en zo ons werk en privéleven op een betekenisvolle manier in te vullen. En daar worden zowel de samenleving als wijzelf beter van. Want het leveren van een écht zinvolle bijdrage maakt gelukkig en gezond.

€21,99 bij *YouBeDo*

Anders Verder

Ron van Es

Hoe gaat het na de coronacrisis verder met de ogenschijnlijk maakbare wereld? Vinden we een medicijn en gaan we daarna door met *business as usual*? Of creëren we, nu alle mogelijkheden er zijn, een nieuwe wereld waarin welzijn voorrang krijgt op welvaart? Een wereld die eerlijker, rechtvaardiger, duurzamer, inclusiever en liefdevoller is. In ‘Anders Verder’ denken 24 schrijvers (waaronder veel MaatschapWij-geportretteerden) na over wat we kunnen leren van de crisis en wat we anders willen en kúnnen doen.

€20,00 bij *YouBeDo*

LUISTEREN

Goede Gesprekken

De Correspondent

In de podcast ‘Goede Gesprekken’ van De Correspondent vind je een reeks interessante gesprekken. Bijvoorbeeld die tussen journalist Lex Bohlmeijer en historicus Philipp Blom. Blom is een geweldige verteller. Net als in zijn boek ‘Wat op het spel staat’ schetst hij tijdens het interview met rake voorbeelden een helder beeld van de wereld. Nu we in een situatie zitten

waarin de mensheid nog nooit heeft gezeten en we niet weten welke kant we op moeten, is naar Blom luisteren dé oplossing. De historicus is er namelijk van overtuigd dat een ander verhaal mogelijk is. Het verleden heeft immers vaak genoeg laten zien dat een radicaal nieuw wereldbeeld plots kan ontstaan.

Gratis te beluisteren op [De Correspondent](#)

Het Groene Hart

Jelle Derckx

Wil je zelf groener leven, laat je dan inspireren door de drijfveren van anderen. In ‘Het groene hart’ interviewt Jelle Derckx (on)bekende Nederlanders over hun groene intenties. Wat doen ze al? En wat wil (nog) niet lukken?

Gratis te beluisteren op [growthinkers](#)

growthinkers

het
groene
hart

KIJKEN

Kiss the Ground

We hebben de grond uitgeput met monoteelt, pesticiden en geïndustrialiseerde landbouw. Dat is de boodschap waar ‘Kiss the Ground’ mee begint. Gelukkig is daar de fijne stem van Woody Harrelson en zien we hoe we de bodem kunnen herstellen en zo grote klimaatproblemen kunnen oplossen. Een hoopgevende film voor iedereen wie de moed wel eens in de schoenen zakt.

Te bekijken op [Netflix](#)

Last Wild Places

National Geographic heeft met het project *Last Wild Places* als doel om dertig procent van de grootste wildernissen te beschermen voor 2030. Dit initiatief ondersteunt een decennium lang natuurgebieden om ze weer tot bloei te laten komen. Want om als mensheid te overleven, hebben we biodiversiteit nodig. In de serie ‘Last Wild Places’ zien we inspirerende en hoopvolle voorbeelden van wat er kan gebeuren als je de natuur een kans geeft.

Gratis te bekijken op [National Geographic](#)

WORD VRIEND VAN MAATSCHAPWIJ

Omdat we de onbescheiden ambitie hebben om letterlijk heel Nederland te inspireren met onze verhalen over positieve sociale en duurzame impact, willen we dat onze content ook voor iedereen toegankelijk is én blijft. Dus vind je bij ons geen betaalmuur of andere obstakels.

Om dat zo te kunnen houden én onze ambitie waar te maken, hebben we zoveel mogelijk mensen nodig die ons een warm hart toedragen en ons willen supporten.

WORD VRIEND

COLOFON

REDACTIE

Fleur Akersloot
Joost Marsman
Marije Remmelink
Nadine Maarhuis
Roanne van Baren

VORMGEVING

Lara van Dorresteyn

ONLINE MARKETING

Raoul de Vries

COMMUNITY MANAGEMENT

Nathalie van Wijkvliet

MET DANK AAN

Charles Eisenstein
Damaris Matthijsen
Katherine Trebeck

MaatschapWij

*MaatschapWij is
een initiatief van
De Publieke Zaak*

DEPUBLIEKEZAAK